

Vastaus vihreän valtuustoryhmän ja 21 muun valtuutetun aloitteeseen parannetaan Vantaan jokien veden laatua

VD/8486/00.02.00.03/2024

TeA/JV/AV/AO/PJH/MT

Vihreä valtuustoryhmä sekä 21 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Vantaan läpi virtaavan Vantaanjoen ja Keravanjoen ekologinen tila on heikoimmista ajoistaan parantunut ja on nyt luokiteltu tyydyttäväksi. Tilannetta ei kuitenkaan voi luonnehtia hyväksi ja veden laadussa on suuriakin vaihteluita. Joet näkyvät vaakunassamme ja kuvituksessamme, mutta esimerkiksi strategiassa ei sanallakaan. Olemmeko unohtaneet tai luovuttaneet vesistöjen tilan suhteen? Nyt on aika nostaa vesistöjen kunnon parantaminen osaksi Vantaan tavoitteita. Hyvästä veden laadusta olisi ekologisten arvojen lisäksi etuja virkistyskäyttöön ja mainetekijöihin. Tässä aloitteessa esitetään, että Vantaa

1. Nostaa joet ja vesien laadun näkyvästi esiin seuraavassa strategiassa.
2. Selvittää minkälaisin toimenpitein vesien ekologinen tila Vantaan alueella olisi mahdollista nostaa hyväksi.
3. Liittää Vantaan vallassa olevat toimenpiteet omiin ohjelmiimme vesien tilan parantamiseksi.
4. Ottaa muiden toimijoiden vallassa olevat toimenpiteet edunvalvonnan tavoitteiksi ja tekee yhteistyötä valtion, yläjuoksun kuntien ja muiden toimijoiden kanssa.”

Kaupunginvaltuusto 16.12.2024 § 39

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmistettavaksi.

Kaupunkiympäristön toimialan kaupunkirakenne ja ympäristö palvelualue toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Olemme tunnistaneet Vantaanjoen ja Keravanjoen laadun parantamisen hyvään tilaan tärkeäksi tavoitteeksi, koska koko Vantaanjoen pääuoma on Natura 2000 aluetta ja joki on myös miljoonan asukkaan varatalousvesilähde. Joet ja purot rantoineen ovat myös monen vantaalaisen suosimia lähivirkistysalueita.

1. Kaupunkiympäristön toimialan kaupunkirakenne ja ympäristö palvelualue pitää hyvänä, että jokien ja purojen veden laatuun kiinnitetään huomiota. Joka tapauksessa nostamme asiaa kaupungin resurssiviisauden tiekarttaan, kun päivitämme sitä seuraavalle valtuustokaudelle. Nykyisessä resurssiviisauden tiekartassa 2021–2025 tavoitteena 17 on vesistöjen luonnontilaisuuden ja monimuotoisuuden parantaminen. Tavoitteen mukaisesti on jatkettu toimia vantaalaisen vesiluonnon hyväksi, varattu purokäytävälle riittävästi tilaa uusien alueiden suunnittelussa, jotta puro voisi mutkitella ja elää luonnonmukaisesti. Lisäksi on vaadittu aktiivisia tekoja, jotta päästään Uudenmaan vesienhoidon toimenpideohjelman tavoitteeseen saada Vantaanjoen tila hyväksi vuoteen 2027 mennessä. Indikaattorina on ollut purovesien laadun seurantatulokset ja pintavesien ekologinen tila.

Resurssiviisauden tiekartan toteutumista seurataan Vantaan Ympäristövahdilla. Ympäristövahdin toimenpiteenä on purovesien laadun säännöllinen seuranta (myös piilevät) ja tuloksien perusteella käytännön valvontatyössä vaaditaan toimenpiteitä vedenlaadun parantamiseksi. Tavoitteena on

vesistöjen luonnontilaisuuden ja monimuotoisuuden parantaminen. Vantaan pienvesien tutkimusohjelman mukaisesti purovesien laatua on seurattu säännöllisesti vuodesta 2016 alkaen. Vuonna 2025 ohjelman mukaista seuranta on 10 purolla, 13 näytepisteellä kuusi kertaa vuodessa. Lisäksi tarkkailua tehdään Kuusijärvellä ja Lammaslammella. Vuosien 2024–2025 purovesitarkkailutuloksista on tilattu koosteraportti konsultilta. Lisäksi hyödynnetään Vantaanjoen vesistön yhteistarkkailun vedenlaatutuloksia. Valvontakohteiden tarkastuksilla informoidaan toiminnanharjoittajia purojen luontoarvoista, monimuotoisuudesta ja vedenlaadusta. Tarkastuksilla arvioidaan toiminnan vaikutusta puroihin ja tarvittaessa kehoitettu toimenpiteisiin vedenlaadun parantamiseksi. Uusien ympäristölupien valmistelussa on huomioitu lähivesistöjen vedenlaadun seurantatulokset. Hankkeiden rakennuslupalausunnoissa otetaan kantaa purojen luonnontilaisuuteen ja luontoarvoihin, hankealueelta johdettavien vesien laatuun sekä mahdolliseen vesilain lupatarpeeseen.

Ympäristövahdin toimenpiteenä on ollut myös toiminnanharjoittajien informointi pääkaupunkiseudun kaupunkien työmaavesiohjeen huomioimisesta, ja mitä on toteutettu selvityspyynnöin ja työmaakohteiden valvonnalla myös paikan päällä. Tavoitteena on suojella luontoa kulumiselta.

Lisäksi toimenpiteenä on Vantaan vesistöjen kunnostamisen ja vedenlaadun parantamisen edistäminen Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistyksen hallituksen ja jätevesijaoksen jäsenenä sekä osallistumalla yhdistyksen hankkeisiin. Tänä vuonna osallistutaan kahdeksaan hankkeeseen.

2. Vantaanjoen ja Keravanjoen ekologisen tilan nostaminen hyvään tilaan vaatii edelleen mittavia ponnisteluja yhteistyössä valuma-alueen muiden kaupunkien kanssa. Vesien tilan kohentuminen 1960–1970-lukujen heikoimmasta tilanteesta nykyiseen tyydyttävään on ollut hidas prosessi, jossa tavoitteelliset, yhdessä tehdyt vesiensuojelutoimenpiteet ovat parantaneet sekä vesistöjen ekologista että kemiallista laatua. Vantaanjoen ja Keravanjoen ja Rekolanoja –puron säännöllinen vedenlaaduntarkkailu kuuluu Vantaanjoen vesistön yhteistarkkailuun, jota Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry tekee valuma-alueen pistekuormittajien ja kaupunkien tilauksesta yli 40 näytepisteellä. Yhteistarkkailuun sisältyvät myös kalasto- ja piilevätutkimukset.

Euroopan Unionin yhteiset vesienhoidon tavoitteet on koottu vesipuitedirektiiviin, jonka tavoitteet jalkautetaan jäsenmaissa kansallisella lainsäädännöllä ja vesienhoidon ohjelmilla. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus laatii Uudenmaan vesienhoidon toimenpideohjelman, joka sisältää tiedot vesien tilasta sekä tarvittavat toimenpiteet pinta- ja pohjavesien tilan parantamiseksi ja ylläpitämiseksi. Vesienhoitokauden 2022–2027 toimenpideohjelman mukaan pintavesien ekologinen tila on heikko erityisesti peltovaltaisilla valuma-alueilla ja Suomenlahden rannikkovesissä. Jokien tilaa heikentää erityisesti hajakuormituksen aiheuttama rehevöityminen, mutta myös jokien rakentaminen, säännöstely ja patoaminen. Palonesto-aineena käytettyjen aineiden tiukka ympäristölaatunormi aiheuttaa hyvää huonomman kemiallisen tilan kaikissa Suomen pintavesissä. Lisäksi elohopean laatunormi ylittyy yleisesti ahvenen elohopeapitoisuuksien takia. Suurin osa vesienhoidon toimenpiteiden kustannuksista koostuu lainsäädännön vaatimista perustoimenpiteistä, joiden lisäksi esitettävien täydentävien toimenpiteiden kustannukset ovat noin 42 milj. euroa vuodessa. Toimenpiteiden toteutusta edistämään on esitetty lainsäädännöllisiä, taloudellisia, hallinnollisia ja tiedollisia ohjauskeinoja, joille on määritelty toteutusvastuut ja yhteistyötahot. Toimenpideohjelmassa esitetään toimenpiteet, joilla on tarkoitus saavuttaa hyvä vesien tila viimeistään vuonna 2027. Vaikka kaikki toimenpiteet toteutettaisiin ajallaan, ympäristötavoitteita ei tulla saavuttamaan kaikissa Uudenmaan vesimuodostumissa vielä vuonna 2027 luonnonolosuhteista aiheutuvien viiveiden vuoksi.

Vantaalla vesienhoidon toimenpideohjelmaa on toteutettu muun muassa purkamalla osittain Keravanjoen Tikkurilankosken pato ja kunnostamalla koski erittäin uhanalaisen taimenen nousun

helpottamiseksi. Seuraavaksi Vantaan toteuttaa yhdessä Helsingin kaupungin kanssa Keravanjoen Kirkonkylänkosken padon osittaisen purkamisen, kalaportaiden purkamisen sekä uomakunnostustoimenpiteitä loppuvuodesta 2023 saadun lupaviranomaisen vesiluvan mukaisesti. Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistyksen 10-vuotisen purotalkkaritalkkaritoiminnan innoittamana myös Vantaalla kaupungin purotalkkarit ovat kunnostaneet muun muassa Vantaanjokeen ja Keravanjokeen laskevia puroja jo kahdeksan kesäkauden ajan ja vuonna 2025 kunnostustyö alkaa jälleen toukokuussa. Purotalkkarit kunnostavat poikaskivikkoja ja kutusoraikkoja taimenille sekä siivoavat romua ja roskaa purouomasta sekä ranta-alueilta. Talkkareiden järjestämiin talkoisiin on osallistunut vuosittain myös lukuisia kuntalaisia.

3. Vesiensuojelu ja vesien tilan parantaminen on keskeisenä osana kaupungin ohjelmissa. Kaupunki on ollut mukana Itämerihaasteesta vuodesta 2007 alkaen. Itämerihaasteen visio on puhdas, tuottava ja yhteinen meri. Nyt on käynnistynyt neljäs toimenpidekausi 2024–2028, jossa on kuusi päätavoitetta: meren kestävän käytön edistäminen, roskaantumisen estäminen, haitallisten aineiden vähentäminen, luonnon monimuotoisuuden lisääminen, rehevöitymisen hillitseminen ja yhteistyön ja osallisuuden lisääminen.

Vantaalla Itämerihaasteen uudella toimenpidekaudella rehevöitymisen hillitsemistoimenpiteisiin kuuluvat muun muassa sitoutuminen uudistavaan peltoviljelyyn ja päivitetyn hulevesiohjelman käyttöönottoon. Vuonna 2024 tehdyn Itämeri-sitoumuksen myötä Vantaan kaupungin peltoalueilla tavoitellaan viljelyn uudistamista niin, että pelloilla olisi kasvipeite ympäri vuoden. Tämä vähentää ravinteiden ja kiintoaineiden huuhtoutumista pelloilta vesistöihin kuten jokiin ja puroihin.

Ensimmäinen Vantaan hulevesiohjelma julkaistiin vuonna 2009 ja ohjelma on päivitetty vuonna 2023. Ohjelman päätavoitteisiin sisältyvät esimerkiksi hulevesien hallinnan parantaminen ja hulevesitulvien vähentäminen sekä hulevesien laadun parantaminen ennen vastaanottavaan vesistöön laskemista. Kaudella 2024–2028 on suunnittelussa ja toteutuksessa muun muassa Haxberginhaan hulevesialtaat, Metsopuiston hulevesirakenteet ja Kormuniitynojan kunnostustyöt sekä Koisotien lumenvastaanottoalueen biosuodatuksen kunnostaminen. Kaupunki tulee seuraamaan myös kahden hulevesirakenteen toimivuutta vuonna 2025. Kohteiksi on valittu Tikkurilantien suodatus ja Illenpuiston altaat.

Vantaan kaupunki on ollut mukana tekemässä pääkaupunkiseudun työmaavesiohjetta. Ohjeesta ja herkistä vesistöistä on tehty viestintäkampanja yhdessä pääkaupunkiseudun kaupunkien ja HSY:n kanssa keväällä 2024. Oppaassa esitetyt ohjeet on otettu käyttöön vuonna 2024. Rakennusvalvonta informoi ohjeesta luvan hakijoita. Ympäristökeskus jatkaa viestintää herkistä vesistökohteista ja tekee vuosittain tarkastuksia työmaakohteissa. Tavoitteina on ohjeistuksen ja valvonnan avulla saada hallittua ja hillittyä vesistöihin ja viime kädessä Itämereen päätyvien haitallisten aineiden pääsyä. Vantaalla on järjestetty vuosittain kevätsiivoustalkoita jo 1980-luvulta lähtien ja 2000-luvulla pääkaupunkiseudun kunnat ovat yhdistäneet voimansa yhteisiin talkoisiin. Talkoilla aktivoidaan asukkaita, yrityksiä ja yhteisöjä mukaan yhteisen ympäristön siivoamiseen ja viestinnässä nostetaan vuosittain esille erilaisia teemoja ympäristön roskaantumisen ehkäisemiseksi.

4. Vantaan kaupunki on tehnyt pitkäjänteistä vesiensuojelutyötä yhdessä Vantaanjoen ja Keravanjoen valuma-alueen kaupunkien kanssa (aina Riihimäeltä Helsinkiin) sekä muiden toimijoiden kuten Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistyksen, Virtavesiyhdistyksen, Suomen kalastusmatkailun edistämisseura (SKES) kanssa. Hyviä käytäntöjä jaetaan naapurikuntien ja myös kuuden suurimman kaupungin (kuutoskaupunkien) kanssa vuosittaisissa tapaamisissa. Pääkaupunkiseudun kaupungit yhdessä kehyskuntien kanssa kokoontuvat vuosittain

pienvesitapaamisiin, joissa tutustutaan pienvesikohteisiin ja niiden kunnostukseen. 1980-luvun lopulta alkaen, kaupungin ympäristöasiainkeskuksen perustamisesta saakka kaupunki on vaikuttanut aktiivisesti vesien tilan parantamiseen vesiensuojeluyhdistyksen hallituksessa, yleissuunnittelu- ja jätevesijaoksessa sekä Vantaanjoki-neuvottelukunnassa. Yhdistykseen kuuluu tällä hetkellä 27 jäsentä (8 kuntaa, 7 teollisuuslaitosta ja 12 muuta yhteisöä tai yhdistystä). Kaupunki osallistuu vuosittain yhdistyksen vesiensuojeluhankkeisiin.

Keravanjoki on yksi Uudenmaan HELMI-keskittymistä, jonne pyritään kohdistamaan erilaisia ennallistamis- ja luonnonhoitotöitä. Keski-Uudenmaan virtavesihelmet -keskittymä kattaa Sipoonkorven pienvedet rantoineen. Lisäksi keskittymä kattaa Keravanjoen, Ohkolanjoen ja Sipoonjoen jokivarsiin ja niiden lähiympäristöön sijoittuvat HELMI-ohjelman elinympäristöt, joiden tilaa on tavoitteena parantaa erilaisilla luonnonhoitotöillä. Hoitotoimet parantavat luontoarvoja suojelualueiden lisäksi myös niiden ulkopuolella, mikä parantaa lajiesiintymien ja elinympäristöjen tilaa ja monimuotoisuutta.

Tärkeänä tavoitteena on myös parantaa alueen ekologista kytkeytyneisyyttä. Keskittymä pyrkii parantamaan alueella olemassa olevan, hajanaisen suojelualueverkoston välisiä ekologisia yhteyksiä. Maantieteellisesti laajalle alueelle ulottuva keskittymä luo myös hyvän mahdollisuuden hillitä valuma-alueiden kuormituksesta johtuvia negatiivisia vesistövaikutuksia.

Kaupunginhallitus 12.5.2025 § 18

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa vihreälle valtuustoryhmälle sekä 21 muulle allekirjoittaneelle valtuutetulle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Merkittiin, että vihreiden kaupunginhallitusryhmä jätti asiaan seuraavan pöytäkirjalausuman:

"Kun kaupungin resurssiviisauden tiekarttaa päivitetään, tulee vesistöjen laatuun liittyvät tavoitteet ja niiden mittarit valita niin, että tavoitteena on veden laadun parantaminen, ei vain tilanteen seuranta. Olemassa olevien, jo pitkään toiminnassa olleiden, vesiensuojelun yhteistyörakenteiden lisäksi tarvitaan uusia toimenpiteitä kaupungin edunvalvontaan, jotta Vantaan joissa saavutetaan hyvä veden laatu."

Liite:

- Vihreän valtuustoryhmän sekä 21 muun valtuutetun aloite parannetaan Vantaan jokien veden laatua

Toimeenpano: Lakiasiat ja päätösvalmistelu, esitys valtuustolle

Muutoksenhakuohje: 3.1 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

Ympäristötarkastaja Päivi Jäntti-Hasa, p. 040 841 9973, paivi.jantti-hasa@vantaa.fi